

การวางแผนภาษี : กิจการ BOI

การก่อกำเนิดของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment (BOI)) มองเผินๆ ดูประหนึ่งเป็นชั้นตาคลอส ที่มีแต่ให้กับให้ จึงก่อความสงสัยว่ารัฐได้อะไรจากการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและอื่นๆ แก่ภาคธุรกิจเหล่านั้น เงินลงทุน เทคโนโลยีกับการสร้างงาน (labour intensive) คว้าที่เราได้รับจากธุรกิจต่างชาติเหล่านั้น! คัมค่าหรือไม่ (ทั้ง 2 ฝ่าย) อันนี้ต้องดูกันนานๆ และวิเคราะห์กันลึกๆ! กล่าวสำหรับกิจการที่ได้รับ BOI ส่วนใหญ่จะลิ่งโลด เพราะปลอดภาระภาษีเงินได้นิติบุคคล 3-8 ปี และยกเว้นอากรขาเข้าอีกต่างหาก ฯลฯ หลายบริษัทจึงละเลยไม่ใส่ใจในประเด็นภาษีและการยื่นแบบแสดงรายการภาษีต่างๆ อันตรายนะคุณ เพราะการปฏิบัติผิดพลาดไม่ว่าจะเป็นช่วงที่ได้ BOI หรือช่วงสิทธิบัตรหมดอายุแล้ว ล้วนมีหลุมบ่วงภาษีและผูกโยงกันเป็นลูกโซ่เชียวแหละ ดังนั้น การรู้จักวางแผนภาษีตั้งแต่ต้น ย่อมดีกว่าปล่อยให้กิจการเดินไปตามยถากรรม หรือไปตายเอาดาบหน้า!

1. กิจการ BOI ได้ประโยชน์จริงหรือ? กิจการ BOI ได้สิทธิประโยชน์อะไร? เยอะแยะเชียว! (พ.ร.บ.ส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520)

สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากร อาทิ

งดหรือลดหย่อนอากรขาเข้า ร้อยละ 50 สำหรับเครื่องจักรที่นำเข้า (มาตรา 28, 29)

- ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 3-8 ปี และอนุญาตให้นำผลขาดทุนไปหักออกจากกำไรสุทธิภายหลังระยะเวลาที่ได้รับการส่งเสริมเป็นเวลาไม่เกิน 5 ปี (มาตรา 31, 32)
- ไม่ต้องนำค่ากัญติวิลส์ ค่าลิขสิทธิ์ที่ได้รับไปรวมคำนวณภาษีเงินได้ เป็นเวลา 5 ปี (มาตรา 33)
- ไม่ต้องนำเงินปันผลที่ได้รับจากกิจการ BOI ไปรวมคำนวณภาษีเงินได้ตลอดระยะเวลาที่ยังได้สิทธิบัตรส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 34)
- วางประกันแทนการชำระภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการนำเข้าเครื่องจักรหรือวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเพื่อส่งออกของกิจการ BOI (ประกาศ VAT #20 แห่งประมวลรัษฎากร)

(1) การอนุญาต อาทิ

อนุญาตให้นำช่างฝีมือ และผู้ชำนาญการเข้ามาทำงานในกิจการที่ได้รับการส่งเสริม (มาตรา 25, 26)

- อนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน (มาตรา 27)
- อนุญาตให้นำเข้า หรือส่งออกซึ่งเงินตราต่างประเทศ (มาตรา 37)

(2) การให้หลักประกัน อาทิ

รัฐจะไม่โอนกิจการของผู้ที่ได้รับการส่งเสริมมาเป็นของรัฐ (มาตรา 43)

- รัฐจะไม่ประกอบกิจการขึ้นมาแข่งขัน (มาตรา 44)
- รัฐจะไม่ผูกขาดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันกับของผู้ที่ได้รับการส่งเสริม (มาตรา 45)
- รัฐจะไม่ควบคุมราคาผลิตภัณฑ์ของผู้ที่ได้รับการส่งเสริม (มาตรา 46)

(3) มาตรการคุ้มครอง อาทิ

รัฐจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษขาเข้า สำหรับผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันกับที่ผลิตได้ในประเทศแต่ไม่เกินร้อยละ 50 ของราคาผลิตภัณฑ์รวมค่าประกันภัยและค่าขนส่ง (มาตรา 49)

- รัฐจะช่วยเหลือหรือแก้ไขวิธีจัดเก็บภาษีอากรที่เป็นอุปสรรคต่อกิจการที่ได้รับการส่งเสริม (มาตรา 51, 52)

(5) สิทธิประโยชน์อื่น อาทิ

อนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้าประปา เป็นจำนวน 2 เท่าเป็นเวลา 10 ปี นับแต่วันที่มีรายได้ สำหรับกิจการที่นิคมแหลมฉบัง (มาตรา 35(3))

- อนุญาตให้หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกได้ไม่เกิน 25% โดยหักจากกำไรสุทธิของปีใดปีหนึ่งหรือหลายปี ภายในระยะเวลาไม่เกิน 10 ปี นับแต่วันที่มีรายได้ (มาตรา 35(4))
- ได้รับยกเว้นเงินได้พึงประเมินเป็นจำนวน 5% ของรายได้จากการส่งออกที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน (มาตรา 36(4)) ฯลฯ

ข้อเสียของกิจการที่ได้รับ BOI (ซึ่งไม่ค่อยมีใครกล่าวถึง) นั้น ผู้เขียนประมวลได้พอสังเขปดังนี้ครับ

1. ค่าใช้จ่ายจากการเสียโอกาสต่างๆ (opportunity costs) เนื่องจากการไปตั้งโรงงานในพื้นที่ห่างไกลตามข้อกำหนดของ BOI อาทิ การขาดแคลนระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานต่างๆ (infrastructure ราคาแพง) การขาดแคลนแรงงานฝีมือเป็นต้น ทำให้ความเสี่ยงทางธุรกิจมีสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว

2. การถูกควบคุมโดยหน่วยราชการหลายหน่วยงาน ซึ่งมักไม่ประสานงานกันเท่าที่ควร เช่น BOI กรมศุลกากร กรมสรรพากร เป็นต้น กรณีจึงเป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจการพอสมควร

3. ความไม่ชัดเจนของกฎหมายภาษี โดยเฉพาะการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล แม้จะมีประกาศกรมสรรพากรลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2530 เป็นแนวทาง แต่ก็ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่มาก

2. กิจการ BOI...ควรวางแผนภาษีอย่างไร?

ดังที่กล่าวเกริ่นนำไว้ว่า แม้กิจการจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล วางค่าประกัน VAT ยกเว้นอากรขาเข้า ฯลฯ ในช่วงระยะเวลา 3-8 ปี แต่เมื่อหมดอายุสิทธิบัตร กิจการเหล่านี้ก็ต้องกลับสู่ระบบภาษีตามปกติ นอกจากนั้น การยกเว้นภาษีดังกล่าว ต้องอยู่ในกรอบของเงื่อนไขตามที่ระบุไว้ในบัตรส่งเสริม ถ้าฝ่าฝืนก็อาจโดนถอนสิทธิบัตรและถูกประเมินภาษีต่างๆ ได้ ถึงแม้ในช่วงได้สิทธิบัตร กิจการก็ยังจะต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีตามปกติ (ภ.ง.ด.50, ภพ.30, ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย) เพียงแต่ไม่มีภาระภาษีบางอย่างเท่านั้นเอง

ประเด็นภาษีที่สำคัญที่สุดก็คือภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งมียอดสูง (30% ของกำไรสุทธิ) ซึ่งหากเกิดการขาดทุน ก็สามารถนำมาหักเป็นรายจ่ายในภายหลังได้ถึง 5 ปี ดังนั้นความถูกต้องหรือผิดพลาดในการคำนวณกำไรขาดทุนในช่วงกิจการ BOI จึงส่งผลกระทบต่อภาษีเงินได้นิติบุคคลในภายหลัง ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ต้องชำระภาษีเพิ่มเติมพร้อมเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม

2.1 การวางแผนภาษีเชิงระบบ

ประเด็นคำถามก็คือ กิจการควรขอ BOI ดีหรือไม่?

แหลมคมเขี้ยวครับ! สำหรับคำถามนี้

ตัวอย่าง บริษัท ก จำกัด ซึ่งมีชาวอาทิตย์อุทัยเป็นเจ้าของ ได้เข้ามาตั้งฐานการผลิตสินค้าเทคโนโลยี โดยได้รับ BOI ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 5 ปี ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา บนเรือ Horizon Club ของโรงแรมแชงกรี-ลา ซึ่งผู้เขียนได้รับเชิญไปทานอาหารค่ำวันนั้น Mr.J (MD.ของบริษัท) ได้ระบายความขมขื่นหลายประการ ด้วยอาการมึนงง คล้ายเมาสาเกปนเมาคลื่น ประมาณนั้น! ไม่เข้าใจว่า ทำไมแรงงานไทย จึงสไตรด์บ่อย แถมยังไร้ทักษะการทำงาน และเกรือกต่างหาก (บริษัทต้องกักฟันทนเพราะหมดทางเลือกด้วยไปตั้งโรงงานชะโกลไฟน์ออกอย่างนั้น)

- **Engineer** ผู้ควบคุมงาน ก็หายาก ราคาแพง แถมยังจบการศึกษาจากวิทยาลัยครูอีกต่างหาก เลยไม่มั่นใจในคุณภาพสินค้า (quality control) ที่ส่งออกไป หากผิดพลาดไปคงเจ๊งแน่! สมุห์บัญชี จากมหาวิทยาลัยชั้นนำ ก็ไม่ยอมมาสมัครงานเพราะบริษัทอยู่ไกลจากแสงสีและความศิวิไลซ์... ใ้แบบแสดงรายการภาษีที่ยื่นไป 3-4 ปีก่อน จึงถูกสรรพากรเรียกไปขยายฐานภาษีชะแพงลิบเขียว (เพราะทำผิดไว้นานเบอะ) เฮ้อ! กลุ้มใจ ทำไงดีล่ะ? แยกจากกันกับลูกค้ารายนั้นแล้ว ผู้เขียนเกิดปรีศนีย์ขึ้นในหัวใจว่า การขอ BOI เพื่อให้ได้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและอื่นๆ นั้นคุ้มค่าต่อความเสี่ยงทางธุรกิจ และ opportunity costs ต่างๆ จากที่ต้องระหกระเหินไปตั้งโรงงาน ณ ถิ่นกันดารไหนหนอ?

2.2 การวางแผนภาษีในประเด็นเบี่ยหัวแตก

กิจการ BOI ต้องใส่ใจในประเด็นภาษีปลีกย่อย (เบี่ยหัวแตก) ต่างๆ เช่นเดียวกันกับธุรกิจปกติทั่วไป อาทิ การวางแผน วันเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการ ซึ่งจะมีผลให้เริ่มนับอายุสิทธิบัตร ทำนองเริ่มไวก ก็หมดบัตรเร็ว

- การวางแผนการตัดค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรและสินทรัพย์ขนาดใหญ่ อาทิ ควรเลือกวิธีตัดค่าเสื่อมราคาในอัตราเร่งหรือไม่ เป็นต้น
- การวางแผนวิธีการหักผลขาดทุนสุทธิ ภายหลังจากที่สิทธิบัตรหมดอายุได้อีก 5 ปี ควรหักจ่ายอย่างไรจึงประหยัดภาษี
- การวางแผนขอขยายอายุสิทธิบัตรเดิม หรือขอสิทธิบัตรสำหรับโครงการใหม่ เป็นต้น
- การวางระบบบัญชีและเอกสารต่างๆ ให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของกรมสรรพากร เพื่อมิต้องถูกประเมินภาษี เบี่ยปรับ และเงินเพิ่มในภายหลัง
- การวางแผนภาษีกรณีมีการย้ายโรงงาน ขยายโรงงาน หรือตั้งโรงงานใหม่ อย่งไรจึงได้ประโยชน์สูงสุดและประหยัดภาษี ฯลฯ

3. ส่งท้าย

กรณีข้างต้น ยังมีได้กล่าวถึงการวางแผนการตลาด การวางแผนการเงิน การวางแผนด้านบุคลากร การวางแผนด้านการควบคุมคุณภาพสินค้าและการผลิต ฯลฯ ซึ่งแต่ละประเด็น ไขว่ว่าจะง่ายชะเมื่อไร จะอะไร อย่งไรก็แล้วแต่ อย่าให้เข้าทำนอง ทู่นหาย กำไรหด เพราะหมดเงินด้วยภาษีและค่าปรับ ก็แล้วกัน!

แหล่งที่มา หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

